

กลยุทธ์การแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส STRTEGIE TO EXPRESS OPPOSITIONS IN THE PERIOD “BUPPE SAN NIVAS”

ลักขณา รุ่งโรจน์

Lakkhana Rungroj

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: Lakkana.r@rmutsb.ac.th

Received July 20, 2022; Revised August 5, 2022; Accepted August 28, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส (2) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาและการใช้ภาษาการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในละครย้อนยุค จากการศึกษาหลักเกณฑ์ความสุภาพในการใช้ภาษา รวบรวมทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม การแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกำหนดกลวิธีเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง รวบรวมบทสนทนาของละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส ฉบับเต็ม วิเคราะห์กลวิธีตามเกณฑ์ที่ได้ กำหนดไว้วิเคราะห์วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย สรุปผลและนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนา วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส ผลการวิจัยพบว่า คนไทยมีการใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งแบบปฏิเสธ (refusing) รองลงมาได้แก่ การให้เหตุผล (giving reason) และการแก้ไขคำพูด (correcting) ตามลำดับ ในด้านวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยามีลักษณะการใช้คำ การใช้สำนวนภาษา การใช้ระดับภาษา หลายลักษณะ

คำสำคัญ: กลวิธี, ความคิดเห็นโต้แย้ง, ละครย้อนยุค, บุพเพสันนิวาส

Abstract

The objectives of this research (1) were to study the strategies of expressing controversial opinions of Thai people in the period drama “Buppesanniwas”, (2) to study the language culture of Thai people in the Ayutthaya period. The researcher studied and analyzed the content characteristics and use of language for expressing argumentative opinions of Thai people in period dramas. From studying the rules of politeness in the use of language, collecting theories and research related to culture Opinion expression specifies strategies for analyzing argumentative opinions, collecting dialogues of period drama “Buppesanniwas” in full version, Analysis strategies a According to the criteria set for analyzing the language culture of Thai people summarizing the results and presenting the results of the descriptive analysis, analyzing and determining the frequency of percentages.

The results of the research found that Thai people the refusing technique was used for expressing opinions, followed by giving reason and correcting, respectively. word usage use of idioms Using multiple language levels.

Keywords: Tactics, Contradicting opinions, Period dramas, Buppesanniwas

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดวัฒนธรรมของมนุษย์ ภาษาช่วยให้มนุษย์มีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพราะใช้ภาษาร่วมกันตามข้อตกลงของแต่ละกลุ่มชน ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติวิสัยของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคม การดำรงชีวิตในสังคมของมนุษย์ได้อย่างมีความปกติสุขประการหนึ่งก็คือ การใช้ภาษาที่ไพเราะ สุภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางบวก แต่ในบางกรณีการสื่อสารอาจต้องใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดทัศนคติด้านลบต่อตนเอง ควบคู่กับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ไปด้วย กล่าวคือในบางสถานการณ์ ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ในระหว่างการสนทนาจึงมีการแสดงความเห็นโต้แย้งต่อกันบ้าง แต่ด้วยลักษณะนิสัยของคนไทยมักไม่แสดงกิริยาหักหน้าคู่สนทนาตรง ๆ เพราะดูเป็นการไม่สุภาพ

ด้วยเหตุนี้ คนส่วนใหญ่จึงพยายามหลีกเลี่ยงการทำให้เสียหน้า face-threatening act หรือ (FTA) Brown & Levinson, 1987 โดยพยายามใช้วิธีการสื่อสารอย่างอื่นแทนเพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีเอาไว้ และเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยที่ชัดเจนกว่าสังคมชนชาติอื่น ด้วยภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์และเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรมส่วนอื่น ๆ ของมนุษย์ด้วย จากปรากฏการณ์ละครที่สร้าง “บุพเพสันนิวาส” กระแสความโหยหาอดีตสมัยกรุงศรีอยุธยา ทำให้คนไทยตื่นตัวและเสาะแสวงหาประวัติศาสตร์ในช่วงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แสดงออกด้วยการหันมานิยมสวมใส่ชุดไทยโบราณ ใช้ภาษาไทยโบราณ รับประทานอาหารโบราณ และท่องเที่ยวตามรอยละครไปตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญในละคร

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกผลงานละครย้อนยุค เรื่อง “บุพเพสันนิวาส” เนื่องจากบทละครเรื่องนี้มีเนื้อหาแปลกใหม่ ได้รับความสนใจ ทำให้ผู้ชมอยากได้ใคร่รู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับละครจึงถือได้ว่าบทละครมีอิทธิพลในการโน้มน้าวความสนใจให้ผู้ชมคล้อยตาม ผู้วิจัยสนใจศึกษาบทสนทนาที่มีการแสดงความโต้แย้งของตัวละคร เพื่อนำเสนอกลวิธีการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่มีการสื่อสารไม่ราบรื่น ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ช่วยเพิ่มรรถรส ให้กับละครได้มากเพราะเป็นความพยายามใช้ภาษาที่ต่อสู้กันอยู่ในที่ งานวิจัยเรื่องนี้ยังต้องการถ่ายทอดวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยในยุคกรุงศรีอยุธยาในบริบทที่แตกต่างกับยุคปัจจุบัน อันเป็นสถานที่ตั้งของของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ หน่วยงานที่ต้องเรียนรู้ลักษณะการดำเนินชีวิตของชาวกรุงศรีอยุธยาในหลาย ๆ มิติ เพราะการจะศึกษาวัฒนธรรม ตลอดจนเอกลักษณ์ของชนชาตินั้น ๆ สามารถทำได้จากการศึกษาภาษาของชนชาติในสมัยนั้น ๆ นั่นเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการแสดงความเห็นโต้แย้งของคนไทยในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาจากละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาสผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านวิจารณ์ วิธีสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงกลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในการสนทนา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งแนวคิดต่าง ๆ และรวบรวมข้อมูลศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายของการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

วิจารณ์

Austin (1962) กล่าวว่า วิจารณ์ (speech act) คือ ถ้อยคำต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้ภาษาของมนุษย์แสดงการกระทำได้ 3 อย่าง คือ 1) วิจารณ์ตรงตามคำพูด หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูดซึ่งเต็มไปด้วยความหมาย ประกอบด้วยการออกเสียง การแสดงออกทางภาษาศาสตร์เฉพาะแต่ละภาษา และบริบทของคำพูดซึ่งสรุปได้ว่าองค์ประกอบทั้งสามเกี่ยวข้องกับการเปล่งเสียง (ในกรณีภาษาพูด) หรือชุดของตัวอักษร (ในกรณีภาษาเขียน) การสร้างรูปแบบเสียง/สัญลักษณ์ (กรณีที่เป็นคำวลีหรือประโยค (ในแต่ละภาษา) และมีหน้าที่ในการสร้างการอ้างอิงและสร้างโครงสร้างไวยากรณ์ 2) วิจารณ์ปฏิบัติ หมายถึง จุดประสงค์ของผู้พูดในขณะที่เปล่งวาจา เช่น การกล่าวหา ขอโทษ ตำหนิ แสดงความยินดี อนุญาต การพูดตลก ดุ่า ออกคำสั่ง ปฏิเสธ สาบาน และขอบคุณ และ 3) ผลของวิจารณ์ หมายถึง ผลของคำพูดที่มีต่อผู้ฟัง

Leech (1983) ได้จำแนกประเภทของวิจารณ์เป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อเลือกใช้วิจารณ์ตามหน้าที่ของวิจารณ์ปฏิบัติ (illocutionary function) ได้ดังนี้

1. การกล่าวแข่งขัน (competitive) คือ วิจารณ์ที่มีจุดมุ่งหมายแข่งขัน (compete) กันกับจุดมุ่งหมายทางสังคม หมายความว่าผู้พูดต้องการให้ผู้อื่นทำตามสิ่งที่ตนต้องการซึ่งจัดว่าเป็นการบังคับชนิดหนึ่ง เช่น การสั่ง การขอความช่วยเหลือ การถาม
2. การกล่าวแสดงความเป็นมิตร (convivial) คือ วิจารณ์ที่มีจุดมุ่งหมายบรรจบ (coincide) กับจุดมุ่งหมายทางสังคม หมายความว่าผู้พูดต้องการกล่าวให้ผู้อื่นรู้ว่าตนมีความคิดหรือความรู้สึกอย่างไร ถือเป็นมารยาทที่สมควรทำในสังคม เช่น การแสดงความยินดี การขอบคุณ การทักทาย การเชื้อเชิญ
3. การกล่าวแถลง (collaborative) คือ วิจารณ์ที่มีจุดมุ่งหมายไม่แยแส (indifferent) หรืออีกนัยหนึ่งคือไม่ให้ความสำคัญต่อจุดมุ่งหมายทางสังคม หมายความว่าผู้พูดต้องการให้ข่าวสารหรือข้อมูลแก่ผู้ฟังเพียงอย่างเดียว ไม่มีเจตนาจะแสดงความสุภาพหรือไม่สุภาพใด ๆ เช่น การรายงาน การประกาศ
4. การกล่าวขัดแย้ง (conflictive) คือ วิจารณ์ที่มีจุดมุ่งหมายมีความขัดแย้ง (conflict) กับจุดมุ่งหมายทางสังคม หมายความว่าผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนทั้ง ๆ ที่รู้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพ เช่น การข่มขู่ การกล่าวหา การสาปแช่ง ซึ่งมีความเห็นที่แตกต่างจากงานวิจัยที่ สุภาสินี โพธิวิทย์ (2547) ได้ศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในภาษาไทย และได้กำหนดกลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งไว้ 12 กลวิธี ดังนี้ 1) การปฏิเสธ (refusing) 2) การแก้ไขคำพูด (correcting) 3) การให้เหตุผล (giving reason) 4) การถามกลับ (returning question) 5) การแสดงความไม่แน่ใจ (expressing uncertainty) 6) การกล่าวท้าทาย (challenging) 7) การให้ทางเลือก (giving choice) 8) การพูดประชด (expressing sarcasm) 9) การผัดผ่อน (postponing) 10) การกล่าวบั่นทอนกำลังใจ (discouraging) 11) การกล่าวโทษตนเอง (expressing self-blame) และ 12) การตอว่า (reprimanding)

สรุปได้ว่า การแสดงความเห็นโต้แย้งเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารมีความเห็นไม่ตรงกับผู้รับสาร แต่ต้องการรักษาหน้าของผู้รับสารไว้ตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย มีกลวิธีในการโต้แย้งได้หลากหลายวิธี โดยมีเจตนาเพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีนั้นไว้นั่นเอง ซึ่งปรากฏในงานวิจัยต่าง ๆ โดย Collier (1991) ได้ทำการศึกษาเชิงคุณลักษณะเรื่องความสามารถในการแสดงความเห็นโต้แย้งของคน 3 เชื้อชาติ ได้แก่ ชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน ชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกัน และชาวอเมริกันเชื้อสายยุโรป พบว่าคนในแต่ละเชื้อชาติมีความเห็นต่อการโต้แย้งแตกต่างกัน คือชาวอเมริกันเชื้อสายยุโรปเห็นว่าการโต้แย้งเป็นเรื่องธรรมดา ส่วนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันมีความเห็นแตกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มหนึ่งเห็นว่าการโต้แย้งเป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ ต่อความสัมพันธ์ ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งกล่าวว่าเมื่อมีการโต้แย้งเกิดขึ้นความสัมพันธ์ของตนกับเพื่อนสนิทจะจบลง และกลุ่มสุดท้ายคือชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกัน มีความเห็นว่าการโต้แย้งก่อให้เกิดผลด้านลบ คือจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของตนกับเพื่อนสนิท โดยทำให้เพื่อนเปลี่ยนไปเป็นคนที่ไม่สนิทสนมกัน ไม่เพียงวัฒนธรรมไทยเท่านั้นที่มีการใช้ภาษาสุภาพ ต่างชาติในบางเชื้อชาติก็มีความเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อแสดงความเห็นโต้แย้งไว้คล้ายคลึงกับแนวคิดของคนไทยเช่นกัน

วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย

บริบทวัฒนธรรมการใช้ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายเหตุที่คนไทยใช้ภาษาแบบที่เป็นอยู่ เช่น การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ล้วนเป็นไปตามวัฒนธรรมไทยทั้งสิ้นจากอดีตตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยาจวบจนปัจจุบัน เช่น ผู้น้อยต้องใช้ภาษาแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ ทั้งในการเลือกใช้คำสรรพนาม คำเรียกขาน ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมไทยเสมอ เพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับจากคนในสังคม โดย ประคอง นิมมานเหมินทร์ และคณะ (2555) ได้แบ่งการใช้ภาษาไทยตามบริบทวัฒนธรรมไทย ออกเป็น 2 ประเภท คือ การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานภาพของตนและการใช้ภาษาให้สุภาพ ซึ่งการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานภาพของตน คือ การใช้ภาษาตามภูมิหลังตามสถานภาพของตน แม้จะมีกลุ่มย่อย ๆ ในสังคมมากมาย สังคมก็คาดหวังให้คนทุกกลุ่มไม่ถูกตำหนิว่าใช้ภาษาไม่เหมาะสม เช่น ผู้มีการศึกษาพูดแบบผู้ที่ไม่มีการศึกษา ผู้ใหญ่ที่พูดแบบเด็ก เป็นต้น ส่วนการใช้คำสุภาพ คือ การใช้ภาษาที่เรียบร้อย ไม่หยาบคาย อ่อนโยนและละมุนละม่อม คำนึงถึงผู้ฟัง รักษาหน้าผู้ฟังทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี มีลักษณะไม่เป็นคำห้วนหรือคำกระด้าง ไม่เป็นคำหยาบ

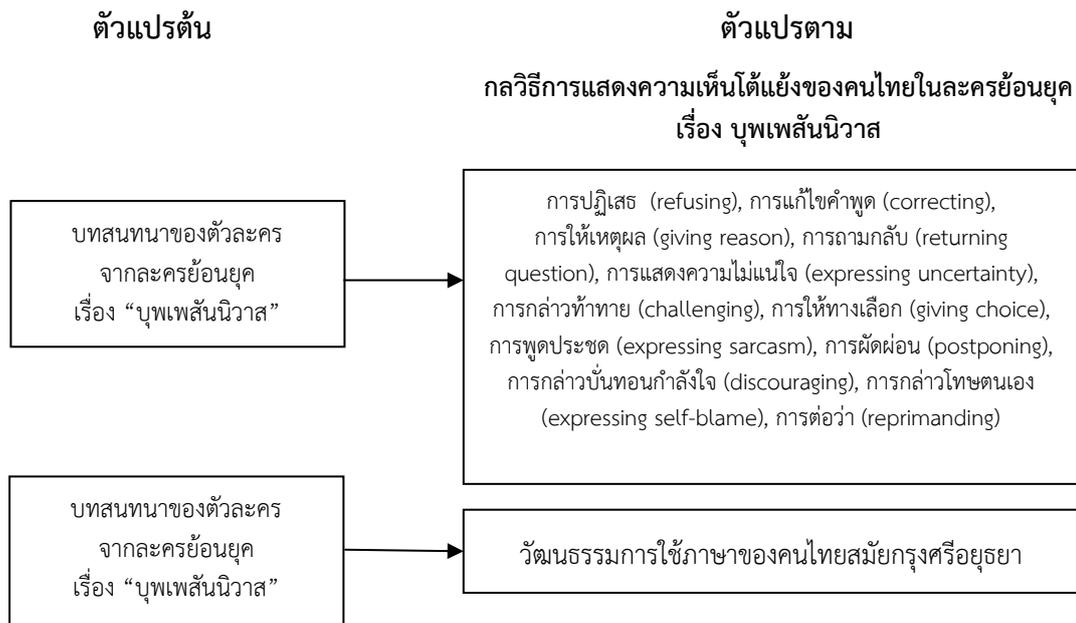
การใช้คำ มนชิตา หนูแก้ว (2562) ได้ศึกษาประเด็นการใช้ภาษาในด้านการใช้คำที่ปรากฏในนวนิยายของรอมแพง ไว้ 9 ประเด็น คือ 1) การใช้คำบ่งชี้พฤติกรรม เป็นคำที่ใช้บ่งบอกพฤติกรรมที่โดดเด่นของผู้ถูกเรียกในขณะนั้น เช่น แม่ขนตางอน พ่อรูปหล่อ น้องคนสวย พี่คนเก่ง เป็นต้น 2) การใช้คำเรียกชื่อเป็นคำที่ใช้แทนคำนาม เพื่อไม่ต้องใช้ชื่อซ้ำหรือไม่ต้องการเรียกชื่อ 3) การใช้คำบอกขนาด จำนวน คือ คำประมาณวิเศษณ์ เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับจำนวน จำแนก ได้แก่ คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำหน้าจำนวน และคำหลังจำนวน 4) การใช้คำลงท้าย หมายถึง คำที่ใช้ลงท้ายคำหรือประโยคในภาษาไทย มีคำลงท้าย 2 ประเภท คือ คำลงท้ายที่ใช้แสดงความสุภาพ คำลงท้ายที่ใช้ทั่วไป ผู้ชายใช้ว่า ครับ ผู้หญิงใช้ว่า ค่ะ คะ นะ นะคะ ขา จ๊ะ จำ จ๊ะ และคำลงท้ายที่ใช้แสดงสถานะของเหตุการณ์ เช่น เถอะ เถิด นะ นะ น้า เถอะนะ เถอะน้า เถอะนะ หนา ซิ ซิ ซิ 5) การใช้คำแสดงการถาม คือ การใช้คำที่ผู้พูดต้องการคำตอบจากผู้ฟัง จึงใช้คำที่มีลักษณะต้องการคำตอบ เช่น อย่างไร ทำไม ที่ไหน อะไร หรือไม่ เป็นต้น 6) การใช้คำสรรพนาม เป็นคำที่ใช้แทนคำนามเพื่อไม่ต้องใช้ชื่อซ้ำหรือไม่ต้องการเรียกชื่อนั้นโดยตรง 7) การใช้คำอุทาน หมายถึง คำที่แสดงอารมณ์ของผู้พูดในขณะที่ตกใจ ดีใจ เสียใจ ประหลาดใจ หรืออาจจะเป็นคำที่ใช้

เสริมคำพูด เช่นคำว่า อู๊ย เอ๊ะ ว้าย โธ่ อนิจจา อ้อ เป็นต้น 8) การใช้คำสแลง ถ้อยคำหรือสำนวนที่ใช้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่มหรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้อง 9) การใช้คำทับศัพท์เป็นการออกเสียงเดิมตามภาษานั้น ๆ หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับการออกเสียงของคนไทย โดยการใช้ตัวอักษรและวิธีการสร้างคำแบบไทย และจะใช้ในกรณีที่ไม่มีคำไทยหรือบาลีสันสกฤตที่จะแทนคำนั้น ๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับกลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส ซึ่งหากพิจารณาการจำแนกประเภทของวจนกรรมที่ leech ได้กำหนดไว้จะมีความใกล้เคียงกันระหว่างกรกล่าวแข่งขัน (competitive) การกล่าวถ่วง (collaborative) และการกล่าวขัดแย้ง (conflictive) ในบริบทการใช้ภาษาของคนไทย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดของ สุภาสินี เป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมกับการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยมากที่สุด ส่วนเกณฑ์ในการศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้น ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในประเด็น 5 ประเด็นคือ 1) การใช้คำเรียกชื่อ 2) การใช้คำลงท้าย 3) การใช้คำต่างประเทศ 4) การใช้คำสแลงหรือคำคะนอง และ 5) การใช้คำโบราณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ความสุภาพในการใช้ภาษา รวบรวมทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวจนกรรม การแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส

2. รวบรวมบทสนทนาของตัวละครตัวเอกของเรื่อง ที่ปรากฏบทสนทนา ในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส ฉบับเต็ม จำนวน 33 ตอนที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ระหว่างเวลา 20.15-22.45 น. วันพุธและพฤหัสบดี ออกอากาศในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน พ.ศ. 2561

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สำหรับการศึกษาค้นคว้านี้เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์บทละครโทรทัศน์เรื่อง บุพเพสันนิวาส (Textual Analysis) เพื่อศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ผู้วิจัยใช้สมมุติฐานแบบบันทึกข้อมูล ได้แก่ ถ้อยคำที่ตัวละครใช้สนทนาโต้แย้งกัน และใส่รหัสของข้อมูลลงในตารางเพื่อหาค่าความถี่เป็นร้อยละ รหัสของข้อมูลแบ่งออกเป็น 1. กลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง จำนวน 12 รหัส ประกอบด้วย 1) การปฏิเสธ (refusing) 2) การแก้ไขคำพูด (correcting) 3) การให้เหตุผล (giving reason) 4) การถามกลับ (returning question) 5) การแสดงความไม่แน่ใจ (expressing uncertainty) 6) การกล่าวท้าทาย (challenging) 7) การให้ทางเลือก (giving choice) 8) การพูดประชด (expressing sarcasm) 9) การผัดผ่อน (postponing) 10) การกล่าวบั่นทอนกำลังใจ (discouraging) 11) การกล่าวโทษตนเอง (expressing self-blame) และ 12) การตอว่า (reprimanding) 2. วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา จำนวน 5 รหัส ประกอบด้วย 1) การใช้คำเรียกชื่อ 2) การใช้คำลงท้าย 3) การใช้คำต่างประเทศ 4) การใช้คำสแลงหรือคำคะนอง และ 5) การใช้คำโบราณ

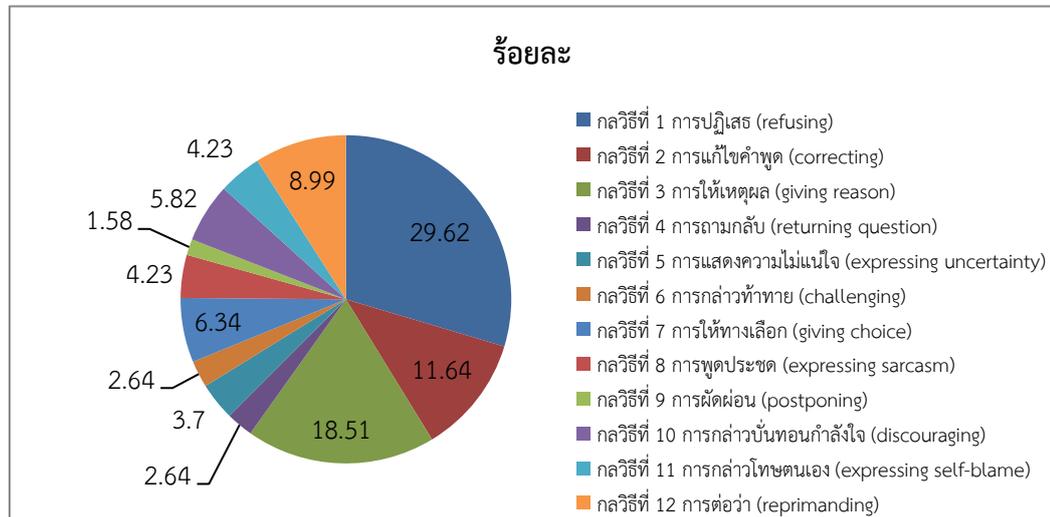
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการรวบรวมบทละครโทรทัศน์ เรื่อง บุพเพสันนิวาส ฉบับเต็ม ที่ออกอากาศทางไทยทีวีสี ช่อง 3 จำนวน 15 ตอน ที่เขียนบทโดย ศัลยา ด้วยการอ่านทำความเข้าใจอย่างละเอียดและจดบันทึกเฉพาะการสนทนาประเด็นที่โต้แย้งกันของตัวละครเอกจำนวน 6 ตัว (หมื่นสุนทรเทวา, การะเกดหรือเกศสุรางค์, ออกญาโหราธิบดี, หมื่นเรืองราชภักดี, ผิน, และแยม) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ตัวละครโทรทัศน์ เรื่อง บุพเพสันนิวาส (Textual analysis) เป็นหลัก โดยผู้วิจัยมีแนวทางการนำข้อมูลมาวิเคราะห์บทละครโทรทัศน์ตามทฤษฎีหลักการวิเคราะห์กลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง (12 กลวิธี) และวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา (5 ประเด็น) จดบันทึกลงในตาราง แล้วหาค่าความถี่ ร้อยละ จากนั้นนำมาอภิปรายผล

6. ขอบเขตของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดที่จะศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเฉพาะระหว่างตัวเอกของเรื่อง (จำนวน 6 ตัว) ที่ปรากฏเฉพาะในบทสนทนาละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส ที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 โดยเริ่มออกอากาศในวันพุธที่ 21 กุมภาพันธ์ - พฤหัสบดีที่ 11 พ.ศ. 2561 ระหว่างเวลา 20.15 - 22.45 น. ในวันพุธและพฤหัสบดี เท่านั้น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส พบว่า มีการใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง จำนวน 189 ถ้อยคำ สามารถนำเสนอรายละเอียด ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 2 แสดงพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส

จากแผนภาพที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การปฏิเสธ (refusing) คิดเป็นร้อยละ 29.62 การแก้ไขคำพูด (correcting) คิดเป็นร้อยละ 18.51 และการให้เหตุผล (giving reason) คิดเป็นร้อยละ 11.64 ตามลำดับ ซึ่งมีตัวอย่างการศึกษา ดังนี้

1. พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทย

จากการศึกษาพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยจากบทละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส พบการใช้ถ้อยคำที่แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง จำนวน 189 ถ้อยคำ ดังนี้

1.1 การปฏิเสธ (refusing) เป็นพฤติกรรมการโต้แย้งที่สังเกตได้จากภาษา คือ มักมีคำว่า ปรากฏ “ไม่” อยู่ในข้อความโดยผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้ฟังรับรู้อย่างชัดเจนว่า ตนปฏิเสธสิ่งที่ผู้พูดกล่าวหรือไม่เห็นด้วย ในบางกรณีอาจพบการกล่าวปฏิเสธซ้ำ ๆ เพื่อเน้นให้ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเป็นอย่างยิ่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

“แม่นายท่าน อย่ามาหลอกหลอนบ่าวเลยเจ้าคะ” ฉินว่า
แย้มบอก “บ่าวจักทำบุญไปให้นะเจ้าคะ”
“ไม่เอา ไม่ต้อง . . .” เกศสุรางค์เสียงดัง

ถ้อยคำ

เรื่องที่โต้แย้ง

ตัวอย่างที่ 2

“อ้อเจ้าพูดอะไร . . . พูดใหม่อีกที”
“เปล่าค่ะ แคร่รำพึงรำพัน”
หมื่นสุนทรเทวาบิบไหล่เข้าไปอีก จนเกศสุรางค์หน้าหนึ่ง

ถ้อยคำ

เรื่องที่โต้แย้ง

“เปล่าค่ะ แคร่รำพึงรำพัน”
ผู้พูดไม่ยอมรับว่าพูดอะไรให้ผู้สนทนาทราบอย่างชัดเจนอีกครั้ง

1.2 การให้เหตุผล (giving reason) คือ กระบวนการโน้มน้าวใจของมนุษย์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้พูดคือให้คนอื่นคล้อยตาม ถ้าคนฟังคล้อยตามก็แสดงว่าการอ้างเหตุผลนั้น “สมเหตุสมผล” แต่ถ้าผู้ฟังไม่คล้อยตามก็แสดงว่าการอ้างเหตุผลนั้น “ไม่สมเหตุสมผล” การให้เหตุผลเป็นการสืบค้นข้อมูล เพื่อสนับสนุนหรือพยายามหาทางแก้ปัญหาเรื่องใด เรื่องหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังตัวอย่าง

<u>ตัวอย่างที่ 3</u>	“อ้อเจ้าเสียดสิ . . . วิปลาสไปแล้ว เป็นแม่หญิงจะลุกขึ้นมาสู้กับผู้ชาย ข้าไม่เคยเห็น”
ถ้อยคำ	“ทำไมคะ ผู้หญิงผู้ชายก็คนเหมือนกันนะคะ” เกศสุรางค์ สวนคำทันควัน
เรื่องที่โต้แย้ง	“...เป็นแม่หญิงจะลุกขึ้นมา สู้กับผู้ชาย ข้าไม่เคยเห็น” “ทำไมคะ ผู้หญิงผู้ชายก็คนเหมือนกันนะคะ” ผู้พูดต้องการโต้แย้งว่าการเป็นผู้หญิงก็เป็นคนเหมือนกับผู้ชายสามารถป้องกันตัวได้เช่นกัน
<u>ตัวอย่างที่ 4</u>	“ยีนเถียงฉอด ๆ ประหนึ่งแม่หญิงตลาด” เกศสุรางค์ตอบทันที
ถ้อยคำ	“ถามเจ้าคะถามไม่ได้เถียง ...” หมิ่นเรื่องบอก “ข้าเป็นพยานว่าแม่หญิงผู้นี้ถามออเจ้านางมิได้เถียงนะ”
เรื่องที่โต้แย้ง	“ถามเจ้าคะถามไม่ได้เถียง ...” ผู้พูดถูกตำหนิว่ายีนเถียงเหมือนแม่ค้าในตลาด จึงได้โต้แย้งด้วยการให้เหตุผลกลับไปว่าไม่ได้เถียงแต่เป็นการถามต่างหาก

1.3 การแก้ไขคำพูด (correcting) เป็นกลวิธีการโต้แย้งที่ผู้พูดเลือกที่จะใช้การพูดซ้ำใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ความกระจ่างแก่คู่สนทนา โดยอาจเปลี่ยนคำใหม่ หรืออาจใช้ถ้อยคำเพื่อขยายความเพิ่มเติม

<u>ตัวอย่างที่ 5</u>	“เหตุใดออเจ้าถึงพูดจาเป็นตุตะราวกับรู้อะไรไปล่วงหน้า ถ้าท่านเจ้าพระยาพิจารณาดี ๆ ถ้อยคำที่ข้ากล่าวนั้นคือความจริง ของมนุษย์”
ถ้อยคำ	“มนุษย์? คืออันใด” “คือคนเจ้าคะ” “มะอะไรนะ...คน เหตุใดไม่กล่าวว่าคน ทำไมกล่าวว่ามะ” “มนุษย์ แปลว่าคนเจ้าคะ”
เรื่องที่โต้แย้ง	“มะอะไรนะ...คน เหตุใดไม่กล่าวว่าคน ทำไมกล่าวว่ามะ” “มนุษย์ แปลว่าคนเจ้าคะ” ผู้พูดเลือกใช้กลวิธีการแก้ไขคำพูด จาก “มนุษย์” เป็น “คน”

2. วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย

ในด้านวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาในบทละครย้อนยุค เรื่องบุพเพสันนิวาส นั้น ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการใช้คำเรียกชื่อบุคคล สถานที่ สิ่งของ จำนวน อาการ และการบอกเวลาของช่วงเวลาที่เกิดในสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งปัจจุบันไม่ปรากฏการใช้คำเหล่านั้นอีก

ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดให้บทละครเรื่องนี้มีเสน่ห์แตกต่างจากบทละครอื่น ๆ ในช่วงสมัยนั้น รองลงมาเป็นการใช้คำลงท้าย คำสแลง และคำต่างประเทศ

2.1 การใช้คำ หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบทของตัวละคร เพื่อสร้างความน่าสนใจและสมจริงให้กับเนื้อเรื่อง ใช้คำที่สะดุดหูคนฟัง และสอดคล้องกับประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา จากการศึกษาบทละครย้อนยุคเรื่อง บุปผะสันนิวาสน พบการใช้คำลักษณะต่าง ๆ ที่เข้าเกณฑ์จำนวน 240 คำ ดังนี้

2.1.1 การใช้คำเรียกชื่อ ที่สอดคล้องกับยุคสมัยกรุงศรีอยุธยาในขณะนั้น ปัจจุบันไม่มีใช้หรือไม่มีคำปรากฏใช้แล้ว อาจเป็นคำเรียกบุคคล สถานที่ สิ่งของ จำนวน อากาศและการบอกเวลา เช่น เวจ คือ ห้องถ่ายทุกข์, ปสาน คือ ตลาดขายของแห้ง, เพลาย หมายถึง ช่วงเวลาบ่ายโมง, ฝรั่งคือ ฝรั่งเศสหรือชาวต่างชาติ, อืดตะป้อนั่ง บางครั้งใช้ว่า อืดตะปือถือนั่ง แปลว่า เยอะ มากมาย, แม่นาย สตรีผู้ที่ออกเรือนแล้วเป็นนายของเรือน มีสิทธิ์ขาดในการดูแลเรือน เป็นนายของบ่าวไพร่ทั้งหมดเจ้านายผู้หญิง, ระดู หมายถึง เลือดประจำเดือนที่ถูกขับถ่ายจากมดลูกออกมาทางช่องคลอด, ซีม้า สมัยก่อนไม่มีผ้าอนามัย เมื่อผู้หญิงมีประจำเดือนจะใช้กาบมะพร้าวมาแช่น้ำและชุบให้แบนจนเนื้อนิ่ม นำมายัดใส่ผ้าที่เย็บไว้และนำมาสอดไว้ตรงหว่างขาแล้วหนีบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 “แม่การะเกด ออเจ้าลงไปเวจทำไม นี่มันจวนพลบแล้ว บ่าวบนเรือนไม่ได้จัดหมอน้ำมูตรไว้ให้เจ้าถ่ายฤ”

ตัวอย่างที่ 2 “เข้าไปกับเรือออเจ้านะพ่อเดช”
หมื่นสุนทรเทวาทามกลับ “ไปไหน”
“ไปเรือนออเจ้า”
“ไปทำอันใด”

2.1.2 การใช้คำลงท้าย พบอย่างต่อเนื่องจนเป็นคำติดปากในสมัยกรุงศรีอยุธยา ใช้พูดทั้งผู้ชาย และผู้หญิง จะพูดในตอนท้ายของประโยค ได้แก่ คำว่า หนา คือ คำประกอบท้ายคำอื่นที่มีความหมายไปในเชิงบังคับหรืออ้อนวอน เช่น อยู่เถิดหนา

ตัวอย่างที่ 3 “แม่การะเกด วันนี้ออเจ้าอยู่กับคุณแม่เถิดหนาข้ามีเหตุต้องไปจัดการก่อนพลบคำนี้”
“เลี้ยงมิบอกความจริงก็มีผิดกับมุสาหนาเจ้าคะ” เธอด้กคอกเมื่อเห็นว่าสามีไม่ยอมสบตา

นอกจากนี้ยังพบคำลงท้ายที่เป็นคำปัจจุบัน ได้แก่ คำว่า แอะ หมายถึง คำลงท้ายคำเพื่อเน้นความให้หนักแน่นขึ้น, เว้ย คือ คำลงท้ายคำอื่นที่เปล่งออกมาแสดงความสงสัยหรือไม่พอใจ, วะ หมายถึง คำที่เปล่งออกมาแสดงอารมณ์ผิดคาดหรือผิดหวังเป็นต้น, อุวะ ก็ว่า

2.1.3 คำต่างประเทศ คือ คำที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษและคำภาษาต่างประเทศที่เขียนเป็นภาษาไทย ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเกาหลี ภาษาเยอรมัน ภาษาอินเดีย เช่น Dancer, DVD, Bonjour, ซีเรียส, ไอ้หย่า ฯลฯ (กานติภา วรพงษ์, 2548) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4 “โห...หยั่งกะเครื่องเอ็กซ์เรย์” เกศสุรางค์พิมพ์เบา ๆ

นอกจากนี้ยังปรากฏคำต่างประเทศในรูปแบบคำทับศัพท์อีกหลายคำ เช่น มาตามคอร์ปชั่น ชัวร์ แมน ไตเอ็ท เป็นต้น

2.1.4 คำสแลงหรือคำคะนอง หมายถึง คำที่ใช้คลาดเคลื่อนไปจากปกติใช้กันเฉพาะกลุ่มชั่วระยะหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้องตามหลักภาษา เช่น วันนี้เซ็งระเบิดเลย แว็บไปจับกันดีก่า เป็นต้น (สิริวรรณ นันทจันทุล, 2540)

ตัวอย่างที่ 5 “จัดเจ้าคะ”

“จัด?” หมิ่นสุนทรทวามองจ้อง สายตาเกลียดชัง

นอกจากนี้ยังพบคำสแลงอื่น ๆ ได้แก่ “เก๊าะ อาไร้ โห หยั่งเงี้ยว โดนเหล่ แซ่บ เร็ด ผุดผุด เหวอ วู้ย ลุยกะยุก เพ่ โดนเอ็ด เก๊ก ป๊ะ ฯลฯ

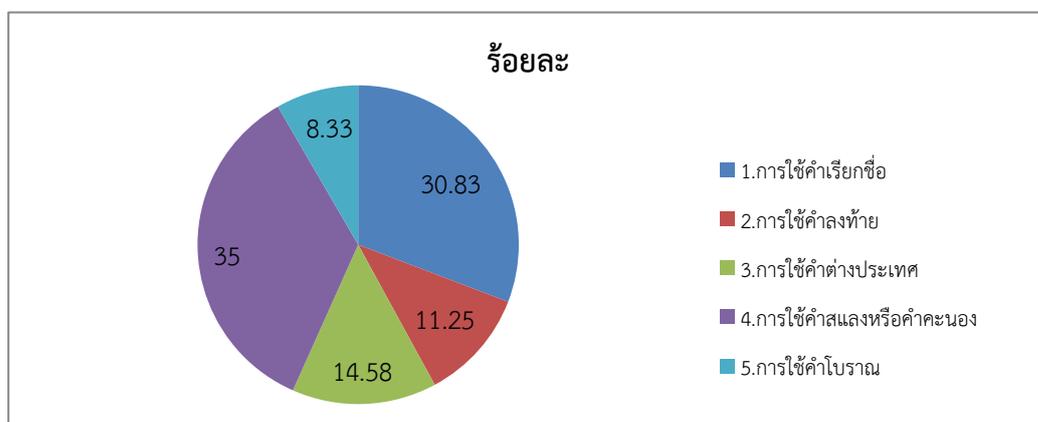
2.1.5 การใช้คำโบราณ คือ ถ้อยคำที่ใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ปัจจุบันไม่นิยมใช้สื่อสารไปแล้ว

ตัวอย่างที่ 6 ออเจ้าก็ลองวาดรูปออกมา ข้าจักเอาไปให้ช่างจินตให้ เป็นหญิงผู้ดี “มิบังควร ทเวนเที่ยวเตร่ข้างนอกให้คนทั้งพระนครต้องอ้ออึง ฤออเจ้ามีเกรงเสียงนินทา”

คำว่า “ทเวน” เป็นคำที่ต่อมาเลือกใช้เป็น “ตระเวน” หมายถึง เที่ยวตรวจตราเป็นหน้าที่ของข้าราชการโบราณในกรมพระนครบาล เช่น พลตระเวน, พาไปทั่ว ๆ เพื่อประจักษ์ในความว่า นานักโทษตระเวนไปทั่วเมือง, ไขว่ กระจเวน ตะเวน หรือ ทะเวน ก็มี

ออเจ้า คำนี้เป็นคำที่มักจะได้ยินตัวละครในเรื่องพูดถึงกันอยู่เสมอ สามารถเรียกได้ทั้งหญิงและชาย มีความหมายว่า เธอใช้แทนคนที่เราพูดด้วย 2 คุณ เป็นสรรพนามแทนบุคคลที่/ โดยส่วนใหญ่แล้วมักใช้กับคนที่อาวุโสน้อยกว่า หรือเท่ากัน

การศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา พบการใช้คำในลักษณะตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดได้แก่ 1) การใช้คำเรียกชื่อ 2) การใช้คำลงท้าย 3) การใช้คำต่างประเทศ 4) การใช้คำสแลงหรือคำคะนอง และ 5) การใช้คำโบราณ จำนวน 240 คำ สามารถนำเสนอรายละเอียด ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 3 แสดงวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา

จากแผนภาพที่ 3 พบว่า วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การใช้คำเรียกชื่อ คิดเป็นร้อยละ 30.83 การใช้คำสแลงหรือคำคะนอง คิดเป็นร้อยละ 35 และการใช้คำต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 14.58 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุปผเส่นนิवासครั้งนี้ พบการใช้กลวิธีเพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งแบบปฏิเสธ (refusing) โดยสังเกตรูปภาษาที่มักปรากฏคำว่า “ไม่” อยู่ในข้อความโดยผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้ฟังรับรู้อย่างชัดเจนว่า ตนปฏิเสธสิ่งที่ผู้พูดกล่าวหรือไม่เห็นด้วย ในบางกรณีอาจพบการกล่าวปฏิเสธซ้ำ ๆ เพื่อเน้นว่าผู้พูดไม่เห็นด้วยกับผู้ฟังเป็นอย่างยิ่ง เช่น เกศสุรางค์ พูดว่า “มาช่วยใส่บาตร” ปรักบอ “ไม่ต้องเจ้าค่ะ” “ช่วย...ไม่เป็นไร” คำว่า “ไม่ต้องเจ้าค่ะ” และ “ช่วย..ไม่เป็นไร” เป็นรูปภาษาที่มีคำว่า “ไม่” ปรากฏชัดเจน เพื่อแสดงเจตนาการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของผู้พูดทั้งสองคน นอกจากนี้ ยังพบ การแก้ไขคำพูด (correcting) เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งที่ผู้พูดเลือกที่จะใช้การพูดซ้ำใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ความกระจ่างแก่คู่สนทนา โดยอาจเปลี่ยนคำใหม่หรืออาจใช้ถ้อยคำเพื่อขยายความเพิ่มเติม เช่น

....“เหตุใดอเจ้าถึงพูดจาเป็นตุตะราวกับรู้อะไรไปล่วงหน้า”

....“ถ้าท่านพระยาพิจารณาดี ๆ ถ้อยคำที่ข้ากล่าวนั้นคือความจริงของมนุษย์”

.....“มนุษย์? คืออันใด”

.....“คือนคนเจ้าค่ะ”

.....“มะอะไรนะ...คน เหตุใดไม่กล่าวว่าคน ทำไมกล่าวว่ามะ”

“มนุษย์เจ้าค่ะ แปลว่าคน” ผู้พูดเลือกกลวิธีการพูดใหม่อีกครั้ง โดยเปลี่ยนคำใหม่จากมนุษย์เป็นคน และพูดซ้ำใหม่อีกครั้งเพื่อให้ความกระจ่างว่า มนุษย์แปลว่าคน มีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งด้วยกลวิธีการให้เหตุผล (giving reason) คือกระบวนการโน้มน้าวใจของมนุษย์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้พูด คือให้คนอื่นคล้อยตามถ้าคนฟังคล้อยตามก็แสดงว่าการอ้างเหตุผลนั้น “สมเหตุสมผล” การให้เหตุผลเป็นการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาสนับสนุนหรือพยายามหาทางแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น ผู้พูดกล่าวตาคินผู้ฟังว่า “อเจ้าเสียดสี วิปาสไปแล้วเป็นแม่หญิงจะลุกขึ้นมาสู้กับผู้ชาย ข้าไม่เคยเห็น” ผู้ฟังไม่เห็นด้วยจึงแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกลับมาด้วยการให้เหตุผลว่า “ทำไมคะผู้หญิงผู้ชายก็คนเหมือนกันนะคะ” เป็นการอ้างเหตุผลที่ศักดิ์ศรีความเป็นคนเท่าเทียมกันทั้งผู้ชายและผู้หญิง

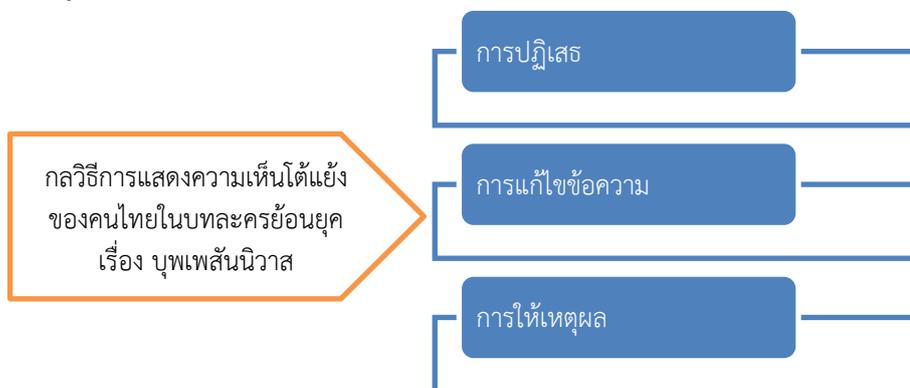
การศึกษาวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยของคนสมัยกรุงศรีอยุธยา แสดงให้เห็นแนวคิดขนบการดำเนินชีวิตของคนไทยในอดีตว่ารักการผูกมิตรมากกว่าสร้างศัตรู มีการใช้ภาษาที่สุภาพ อ่อนโยน และไม่พูดตรง ๆ ต้องการรักษาหน้าผู้ฟัง และต้องการให้คนในสังคมยกย่องตนเองว่าเป็นคนมีกิริยาดี มารยาทงดงาม โดยพบการใช้คำเรียกชื่อบุคคล สถานที่ สิ่งของ จำนวน อากาศ และการบอกเวลาที่ปรากฏเฉพาะในสมัยกรุงศรีอยุธยาเท่านั้น เช่น เวจ – ห้องถ่ายทุกข์, ปสาน – ตลาดขายของแห้ง, เพลาชาย – ช่วงเวลาบ่ายโมง, อิตตะป้อนัง – เยอะ มากมาย, แม่นาย – สตรีผู้ที่ออกเรือนแล้วเป็นนายของเรือน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการใช้คำสแลงอื่น ๆ เช่น เก้าะ อาไร้ โห หยั่งเงี้ยะ โดนแหล่ แซบ ผุดผุด แต่ไม่ได้เป็นการใช้ภาษาของคนสมัยกรุงศรีอยุธยาเพียงแต่เป็นการนำคำคะนอง เพื่อสร้างสีสันให้บทละครมีคำที่หลากหลาย มีเสน่ห์กว่าบทละครย้อนยุคเรื่องอื่น ๆ ส่วนคำภาษาโบราณเป็นถ้อยคำที่เลิกใช้สื่อสารไปแล้ว มีปรากฏเฉพาะในสมัยกรุงศรีอยุธยา เช่น ออเจ้า คำนี้เป็นคำที่มักจะได้ยินตัวละครในเรื่องพูดถึงกันอยู่เสมอ สามารถเรียกได้ทั้งหญิงและชาย มีความหมายว่า “เธอ หรือ คุณ” เป็นสรรพนามใช้แทนคนที่เราพูดด้วย โดยส่วนใหญ่มักใช้กับคนที่อาวุโสน้อยกว่า หรือเท่ากับผู้พูด

ผลการศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส แสดงให้เห็นลักษณะของคนไทยบางประการว่ามักใช้วัจนกรรมตรงในการโต้แย้งคือไม่เห็นด้วยในทันที อาจมีรูปแบบการเลือกใช้คำใหม่หรือกล่าวซ้ำๆ เพื่อโต้แย้งคู่สนทนา หรือการพยายามหาเหตุผลมาหักล้างความไม่เห็นด้วยนั้น ๆ ให้คู่สนทนาคล้อยตามตน กล่าวได้ว่าคนไทยยังมีวัฒนธรรมการใช้ภาษาสุภาพแม้เป็นการโต้แย้งวัฒนธรรมทางการใช้ภาษาที่คนไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ปรากฏด้านการใช้คำเรียกชื่อ บุคคล สถานที่ สิ่งของ ช่วงเวลาที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทำให้ละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส เป็นที่นิยม และถูกกล่าวถึงอย่างสูงสุดในขณะนั้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในบทละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษากลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในบทละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส

สรุป

คนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยามีลักษณะการใช้ภาษาไทยในการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของตนเอง สะท้อนผ่านในละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส พบว่า สตรีเพศ และผู้อาวุโสหน่อย จะต้องเคารพเชื่อฟังและไม่โต้แย้งหรือซักถามคำพูดของผู้อาวุโสกว่า เพราะจะเป็นการก้าวร้าว ไม่สุภาพ และไม่เคารพผู้พูด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการศึกษา กลวิธีการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของคนไทยในบทละครย้อนยุค เรื่อง บุพเพสันนิวาส ควรมีการศึกษาประเด็นการโต้แย้งในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในประเด็นข่าวที่สังคมให้การสนใจสูง การแสดงความคิดเห็นโต้แย้งของชนชาติอื่นจากละครซีรีส์ที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย

1.2 สามารถนำไปใช้ประกอบการศึกษาการใช้ภาษาของคนไทยในการสร้างประโยคเพื่อการสื่อสาร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้ภาษาของคนไทยสมัยอื่น ๆ จากแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างออกไป

2.2 ควรมีการศึกษาประเด็นการใช้ภาษาของคนไทยในลักษณะอื่น ๆ เช่น การใช้ภาษาสุภาพ กลวิธีการตำหนิ การกล่าวชม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาวเวิร์คพอยท์. (2561). เปิดที่มาของคำว่า ‘อ้อเจ้า’ แท้จริงแล้วมีอะไรลึกซึ้งมากกว่านั้น. สืบค้น 20 ธันวาคม 2561. จาก <https://hot.muslimthai.com/news/35148>.
- ชุมสาย สุวรรณชมภู. (2540). ภาษากับการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไทยรัฐ. (2561). บุพเพสันนิวาส. สืบค้น 28 พฤษภาคม 2561. จาก <https://www.thairath.co.th/novel/Bupphesanniwat>.
- ธิดารัตน์ น้อมมนัส. (2546). กลวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนชิตา หนูแก้ว. (2562). วิธีในการนำเสนอเนื้อหาและการใช้ภาษาในนวนิยายของรอมแพง (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุภาสินี โพธิวิทย์. (2547). กลวิธีการแสดงความเห็นโต้แย้งในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภารวรรณ หนูกุ่ม. (2551). การวิเคราะห์การแสดงความเห็นโต้แย้งบนกระดานเสวนาเว็บไซต์พันทิป (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อีจันบันเทิง. (2561). กว่าจะเป็นบทละครโทรทัศน์บุพเพสันนิวาส. สืบค้น 19 ธันวาคม 2561. จาก <https://today.line.me/th/pc/article/>.
- Austin, J. L. (1962). *How to do Things with Words*. Cambridge: Harvard University Press.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. New York: Cambridge University Press.
- Collier, M. (1991). Conflict competence within African, Mexican, and Anglo American friendships. In Stella Ting-Toomey & Felipe Koizenny (Eds.), *Cross-cultural interpersonal communication*. Newbury Park CA: SAGE.
- Leech, G. N. (1983). *Principles of Pragmatics*. New York: Longman.